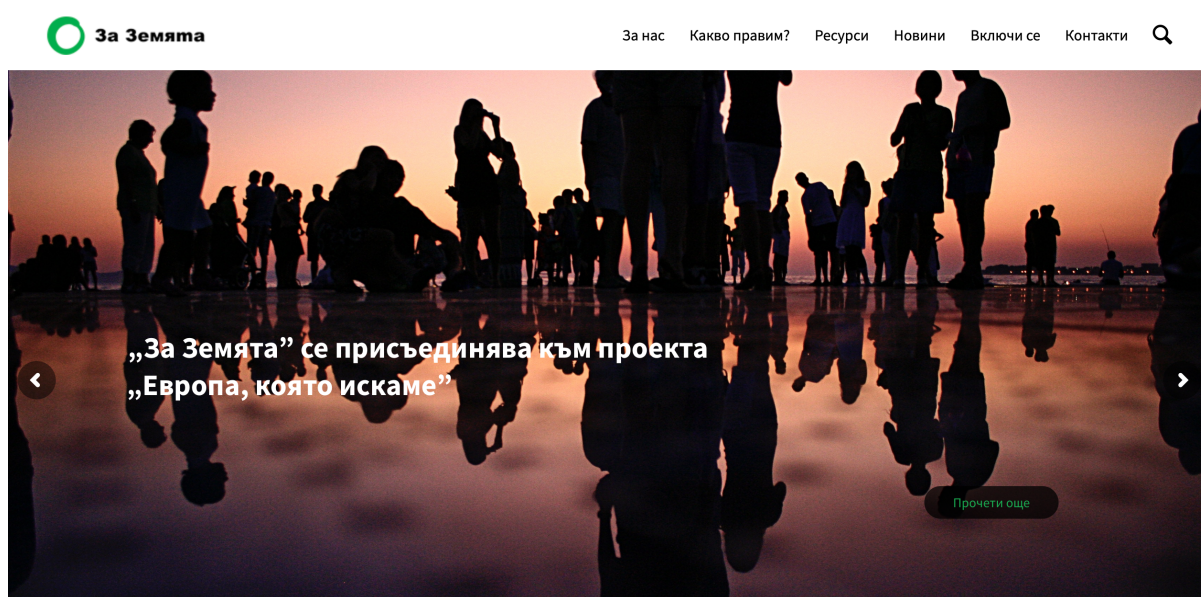

За Земята

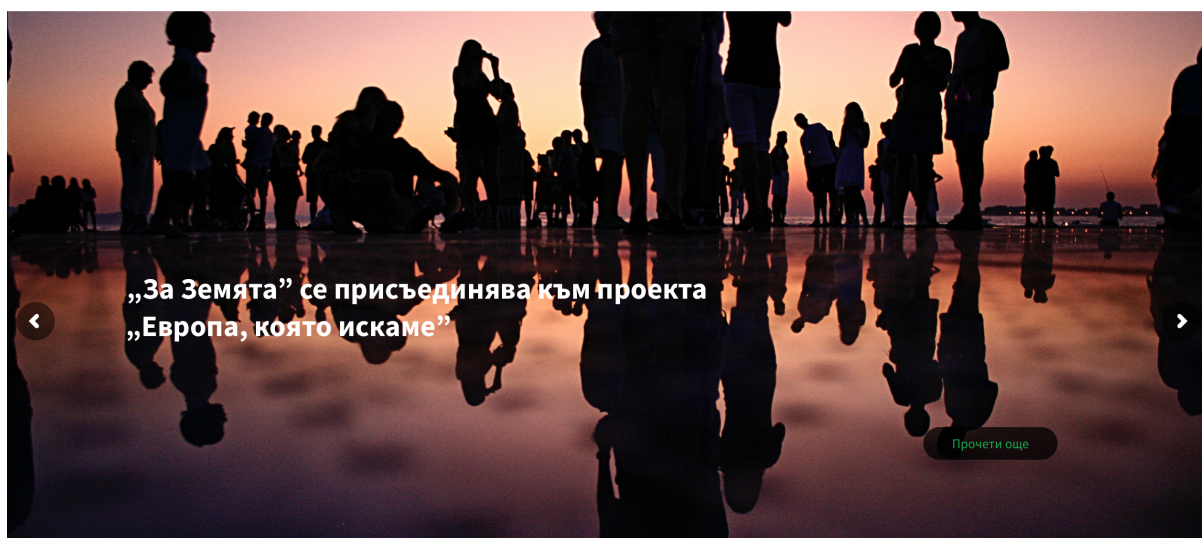
Приятели на Земята България

ГОДИШЕН ОПИСАТЕЛЕН И ФИНАНСОВ ОТЧЕТ НА ЕКОЛОГИЧНО СДРУЖЕНИЕ “ЗА ЗЕМЯТА”, 2018г.

През 2018та година ЕС “За Земята” има нов уебсайт: www.zazemiata.org.

.....	2
I. Направление “Обществени средства за устойчиво развитие”	2
II. Направление “Енергия и климат”	8
III. Направление “Нулеви отпадъци» 2018 година в екип Нулеви отпадъци:	11
IV. Направление “Храна и земеделие”	14
V. Направление «Училища за устойчиво развитие и активизъм»	15
VI. Направление «Въздух»	16
VII. Управление на ЕС “За Земята”	18
1. Финансов отчет	18
2. Вътрешна организация на екипа на “За Земята”	18

I. Направление “Обществени средства за устойчиво развитие”

В рамките на това направление За Земята наблюдава и следи за какво се изхарчват обществените национални и европейки средства. Усилията ни са концентрирани с теми и битки, в които имаме опит и където сме си поставили за цел да постигнем промяна. За Земята се опитва да създаде и дебат сред обществото на тема ограбване и какви са възможните алтернативи чрез събиране и структуриране на информация и работа с общности.

- За Земята заедно с международната мрежа Банкуоч следят отблизо изпълнението на екологичната и социална политика на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) във връзка с изселването на две села, които са на пътя на разширяващите се Мини Марица Изток (ММИ) – с. Бели бряг и с. Трояново, община Раднево. ММИ получават средства по линия на два проекта с участие на ЕБВР и имат задължение да изпълняват по-стриктни и прозрачни политики при ситуации за изселване на хора, прието от Банката. След повече от година медиационни преговори до момента сме постигнали удвояване на стойността на офертите, предлагани за имотите на хората и битката за справедливо обезщетение продължава.
- За Земята подпомага и процеса на програмиране на Еврофондовете за периода 2021-2027. Темата е важна, защото означава разпределение на милиарди евро за проекти, които могат да хранят корупцията и асфалтовата мафия или пък да отиват за добри проекти. До момента например средствта за дейности, оито имат положително влияние върху климатичните промени е едва 7%, а ЕС е на път д поиска този процент да е минимум 25%.

- За Земята и Грийнпийс България подпомогнаха работата на партньорите от мрежата Client Earth във връзка с изготвяне жалба относно предоставена неправомерна държавна помощ за така наречения студен резерв в енергетиката. Това са онези плащания, които ТЕЦове получават, за да стоят в готовност да покрият енергийни нужи в периоди на голямо търсене – например през много студена зима. В момента от тези механизми много често се възползват бизнеси и кръгове със съмнителна репутация и така много от тези пари се източват, вместо да отиват за алтернативите, които искаме в енергетиката – енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници.

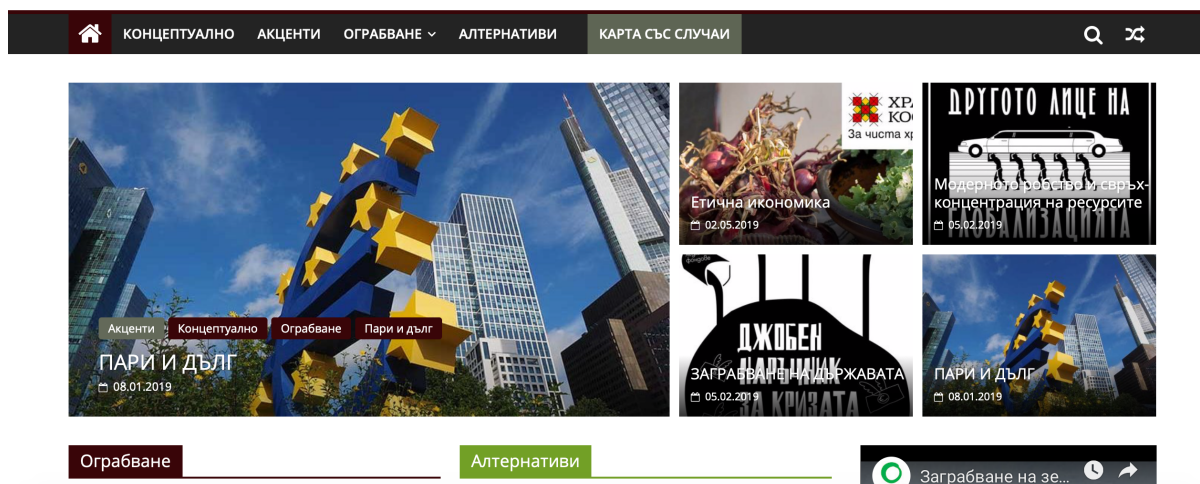
В рамките на усилията за постигане на справедливия преход за въглищните региони се търсят икономически алтернативи за засегнатите региони и източници на средства за финансиране на програмите за справедливия преход.

Работата ни допринесе много и за развитието на първия пилотен проект и оттам и програма за подмяна на неефективните форми на отопление в бита – замяна на стари кюмбета с високоефективни нови пелетки камини и климатици. От предложение за програма през 2017 се стигна до пилотен проект през 2018 и до разрастване в мултимилionна програма в голени общини – София, Бургас, Русе, Велико Търново, Стара Загора и Монтана, които ще използват средства от програма LIFE.

- За Земята е част от международния проект Гражданското общество като равностoен партньор, което обединява 10 организации от балканските страни – Косово, Сърбия, Северна Македония, Босна и Херцеговина, Черна гора, Словения и България. В рамките на проекта се разглеждат темите за обществена инфраструктура, данъчна справедливост, публично-частни партньорства и обществен дълг.
- За Земята развива и концепцията на тема “ограбване” като през 2018 беше стартиран уебсайта www.ograbvane.org, чиято цел е концептуално и с примери да говори разясни на гражданите връзката между заграбването на държавата, етичната икономика, заграбване на ресурси и унищожаването на природата. Всеки желаещ може да допринесе както с негативни примери по темата от страната, така и със създадени и предложени от хората алтернативи за

екологична и икономическа справедливост.

ОГРАБВАНЕ

- В България, За Земята съвместно с ОЦОСУР и арх. Калина Митева /Павлова/ организира ежегодната Конференция по демокрация в гр. Варна през месец февруари 2018 г., насочена към граждански инициативи, на която се разискваха теми за гражданското общество под натиск, корпоративно ограбване и обществени средства, отделни инициативи като инициатива чашки за многократна употреба и др. Конференцията беше посетена от над 50 души от Варна, региона и цялата страна.

- На европейско ниво, За Земята съ-организира дискусии и конференции съвместно с партньорите от европейската мрежа за наблюдаване на международни финансови институции EuroFInet като част от годишната конференция на Eurodad в Брюксел, а по-късно и в Черна гора, основно концентрирайки се върху обществена инфраструктура и мега проекти, които са често пагубни за хората и природата. Емблематичният случай и

основна кампания е кампанията за спасяване на Кресненския пролом от еврофинансираната автомагистрала “Струма”.

- Кампанията “Да спасим Кресненския пролом” [събра над 200,000 подписа от европейски граждани, благодарение на WeMove.eu](#), с подкрепата на CEE Bankwatch Network и Приятели на земята Европа, които бяха връчени по време на българското европредседателство на Комисаря по околна среда Кармену Вела. В продължение на цялата година бяха организирани поредица от посещения на място, срещи и писма с Европейската комисия, посещение на евродепутата Ска Келер в дефилето и среща с местни хора, петиция до Европейския парламент, информирани и участие в годишната среща на комитета на Бернската конвенция в Страсбург. През октомври 2018 беше организирана и изложба, посветена на каузите на Боян Петров с фокус Кресненския пролом, която беше широко отразена в медиите. След решението на ВАС, което потвърди избраната от ОВОСа алтернатива за преминаване на автомагистрала “Струма”, кампанията продължава активно към целта за магистрала извън дефилето, спазване на европейското законодателство и обществени средства, които не разрушават природата.

make
ICT
fair

- През ноември 2017 стартира проектът Make ICT Fair. Той се осъществява в партньорство с 10 организации от Европа, които разполагат с различен тип експертиза. Те са обединени от разбирането, че нараства нуждата да разглеждаме от близо и да търсим решения на проблемите по веригата на доставки на електронните продукти. Мобилните телефони, лаптопи, таблети и др. електронни продукти са станали неразделна част от

ежедневието на всички нас, а електронната индустрия е една от най-бързо растящите в глобален мащаб. Нещо, което много от нас не знаят, е, че тя има много негативно влияние едновременно върху околната среда, правата на работниците в производствените фабрики, върху човешките права в регионите, където се добиват ценни метали.

Нас, хората и организациите зад проекта, ни тревожи най-вече фактът, че няма прозрачност по веригата на доставки. Много е трудно една мина, където няма безопасни условия на труд или поради която местните са загубили поминъка си заради разрушителния ѝ ефект върху прородата, да се свърже с металите, които се намират в телефоните, произведени от една компания. За сведение в смартфоните се намират над 60 различни минерала – литиум, кобалт, мед, злато и др. Освен това, поради факта, че компаниите, за да минимализират разходите си по производствените процеси, използват аутсорсинг и разполагат производствените предприятия в страни без високи стандарти за безопасност, където работниците се сблъскват с множество нарушения на човешките им права, включително унижително ниско заплащане, принудителен извънреден труд, излагане на токсични вещества, забрана за синдикализиране на работниците, и т.н. Всичко това трябва да бъде прекратено, иначе можем да трвърдим, че си служим с кървави устройства. За съжаление за сега въпросът с устойчивото и справедливо производство и потребление на електронните продукти все още не е достатъчно силно засегнат на дневен ред. И това е нещото, което се опитваме да променим чрез нашите кампании - да подобрим живота на работниците и общностите, засегнати от производството на електроники. Правим това по няколко различни начина.

Първо, смятаме, че осведомеността и активното участие на гражданите и потребителите е ключова. Целта е, веднъж осведомени, хората да започнат да налагат натиск върху инситутиите, които от своя страна да регулират тази глобална верига на доставки, защото виждаме, че транснационалните компании няма сами да потърсят справедливи решения, които не водят до негативно влияние върху естествения свят, социално-културните особености на местните общности и икономиката на последните.

Второто направление е в посока публични поръчки – в Европейския съюз публичният сектор закупува една пета от продадените лаптопи. Това предоставя възможност на публичните институции да наложат устойчиви стандарт в индустрията. Тук си партнираме с организацията Electronics Watch, която създава условия за мониторинг на работната обстановка.

Следващото направление е да наблюдаваме международните банки за развитие, които чрез заемите, които отпускат на минните компании, стават инвеститори в минните дейности и нашата роля е да ги държим отговорни за практиките, в които влагат данъците на европейските граждани.

И последно, правим изследвания на специфични случаи по света с цел повече прозрачност и сдобиване със солидни факти, с които да си служим в кампаниите – Как са добити минералите? Какви са условията на труд, в които са произведени и сглобени устройствата? и т.н.

Допълнителни ресурси:

[Тежестта на златото](#)

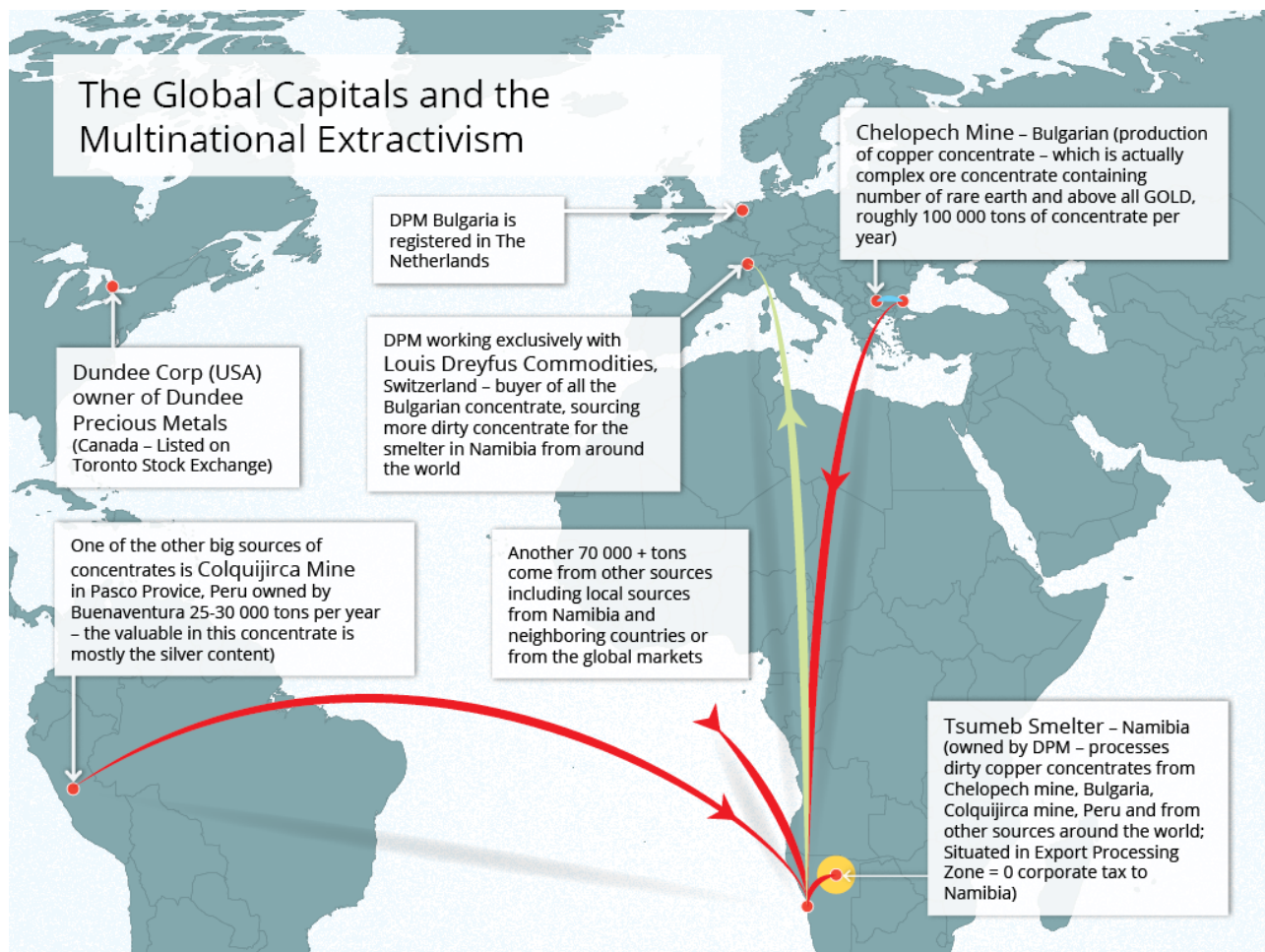
Арсенов прах в торби за захар. Цумеб, Намибия

[Военни разчистват земя за глобални корпорации](#)

Призив 'Земята е живот' изписан с мунго зърна, отгледани от учениците в агроекологични училище в застрашения от агресивна минна дейност регион на Флипиниие Карага

Dirty Precious Metals: [Dumping European Toxic Waste in Tsumeb, Namibia](#)

II. Направление “Енергия и климат”

Тема „Въглищна индустрия“

За Земята се стреми да подготви зависимите от въглищна индустрия региони за предстоящи преход към енергетика без изкопаеми горива. Въглищните региони у нас са два – Перник и Бобов дол вече почти усещат раздялата с въглищата. Там За Земята започна работа с местни общности през 2015 и към момента освен нас, на помощ дойдоха и колегите от Грийнпийс България и от WWF. Регионът на комплекс Марица Изток все още не отчита рисковете и възможностите на предстоящия преход. И двата региона са в тежки зависимости от сложни политически и бизнес игри, в които основната жертва са хората и природата и което прави работата ни още по-предизвикателна.

Рецептата за проблеми е с много съставки. В навечерието на августовските отпуски през 2018 правителството одобри нова мина, свързана с ТЕЦ Бобов Дол и бизнесменът Христо Ковачки. Мината е в община Сливница, близо до София и застрашава да превърне земеделските земи между три села в изкоп, който ще се дълбае 30 години, лишавайки две от трите села от водоизточник и създавайки много проблеми за развитието на общината, където не желаят да има нови мини. Работата ни подsigури входиране на жалби от заинтересовани страни и се надяваме, че тази мина, която е така нежелана от местната общност, няма никога да заработи. Местната общност, която се противопоставя на мината се оказаха родени кампейнъри и се радваме, че имаме шанса да се срещнем местни хора, които са просто родени активисти.

Друго знаково дело за човешки права – исканата компенсация за пропадналия дом на Елка Тишкина в Перник, премина първа инстанция, където загубихме. Съдът отказа исканата компенсация от общината и оправда, че общината не може да предотвратява незаконен въгледобив, защото цялата община е върху концесия. На практика съдът каза, че всеки може да копае безнаказано Перник. Битката продължава към втора инстанция.

Много от големите ТЕЦ в страната обявиха, че ще изкат да не бъдат обект на новите норми на ЕС за индустрирани емисии. В замяна обаче, тези ТЕЦ не предлагат нищо – нито промяна в начина си на работа, нито отразяване на нуждата от преход отвъд въглицата. За Земята, Грийнпийс и Client Earth работят заедно, за да се противопоставят на подобни политически подаръци, които подкопават устойчивото бъдеще на България и на света – в момента сле започнали съдебно дело срещу исканата дерогация на ТЕЦ Марица Изток 2, за което търпим много тежки нападки от синдикатите и като цяло капсулираната общност във въглицната индустрия. Друга голяма заплаха, която стана напълно реална през 2018 е желанието да се горят битови отпадъци в ТЕЦове. Тихомълком тази грозна практика започна да се прилага дори без разрешителни и сега става един от големите фокуси на работа в обединени усилия на екипите по въглица и нулеви отпадъци в За Земята, заедно с колегите от Грийнпийс.

Покрай първата половина на 2018 и Европейското председателство на България имаме възможност да влезем неколkokратно с международни медии с темата за българската въглицна индустрия.

Антиядрен: През 2018 г. публикувахме на нашия сайт и на сайта на дунавската антиядрена коалиция (<http://www.donauregion-atomkraftfrei.at/posts-bulgaria/>) критични анализи и стататии на проф. Касчиев и на Т.Тодоров относно доклада на БАН, на Булатом за АЕЦ Белене, „АЕЦ Белене луксозната спяща красавица на българския енергиен сектор“, брошури „АЕЦ Белене – между корупционните схеми и разума“, „АЕЦ Белене-ако наистина беше построен“.

През май 2018 бяхме сред организаторите на национален протест пред Парламента и министерски съвет, срещу решението на правителството да възобнови проекта за строеж на АЕЦ Белене. Там раздавахме и от нашите брошури. Показахме добро сътрудничество с извънпарламентарни партии, противници на този проект. През

октомври помогнахме за текста на петиция срещу АЕЦ Белене, разпространена в Европарламента от Зелените.

Изпратихме писмо до австрийския министър на устойчивото развитие и туризма Elisabeth Köstinger, относно опасностите от възобновяване на проекта. Получихме отговор от нея че Австрия с тревога следи ситуацията.

През декември 2018 помогнахме за текста на [отворено писмо от евродепутати до българския Парламент и правителство](#). Българският евродепутат С.Малинов и Ребека Хармс ни помогнаха за разпространението и подписването в Европарламента. Писмото беше подписано от 34 евродепутати от различните групи. Имахме възможността на няколко енергийни конференции пред участници от бизнеса, профсъюзи, правителство и академични среди да разкажем за опасностите от възобновяването на зомби проекта АЕЦ Белене.

EUKI:

Чрез този проект за пръв път 33 имаше възможност да изгради по-трайни контакти, придружени със сравнително редовни срещи с ръководни представители на синдикатите, на бизнеса (главно от БСК) с кмета и община Бобовдол, с учени и енергийни експерти с които досега нямашме контакти.

Осигурихме две обучителни посещения във въглищни райони в Чехия и Полша, с участници от синдикатите, кмета на Бобовдол, енергийни експерти. При тези срещи участниците общуваха пряко с местни синдикални лидери, с местни кметове на въглищни градове и имаха възможност да проучат на място добри практики. По време на посещението в Катовице, кмета на Бобовдол, г-жа Величкова имаше реч по време на съпътстващата COP 24 проява на тема въглищни градове и региони. За пръв път български кмет получава възможност да говори на мероприятие, което е част от това събитие, организирано от ООН вече 24 години. След връщането на групата от Катовице, г-жа Величкова на няколко публични конференции изтъкваше наученото от срещите с колегите си от Чехия и Полша. Тя изнесе специален доклад по темата пред общинския съвет на община Бобовдол.

Организирахме и поредица от срещи на ниво зам.министри в МЕ, МТСП, МОСВ, за подготовка на кръгла маса посветена на една тема табу досега за българските управници-Справедлив енергиен преход. Тези срещи ни отнеха над половин година, съвместна работа с WWF България.

Успяхме да организираме първата среща на тази тема с над 80 участници от бизнеса, синдикатите, минната камара, НСОРБ (участва председателя), представители на европейската конфедерация на профсъюзите ITUC, на Business Europe, учени, енергийни експерти, НПО представители. Приветствие поднесоха двама зам.министри, на МЕ и МОСВ, МТСП беше представено от директор дирекция. Синдикатите от президента на Подкрепа и зам.председателя на КНСБ, БСК от своя председател. Срещата беше открита в дома на Европа от Заместник - ръководител на Представителството на ЕК в София. Кръглата маса имаше добро медийно отразяване и след нея политиките все по-често се осмеляват да говорят за енергиен преход. Продължават срещите и контактите ни с част от участниците за да се опитаме да постигнем практически резултати-управниците да представят план за енергиен преход и постепенно излизане от зависимостта от въглища. Канени сме и участваме в енергийни конференции, беседи по темата.

III. Направление “Нулеви отпадъци» 2018 година в екип Нулеви отпадъци:

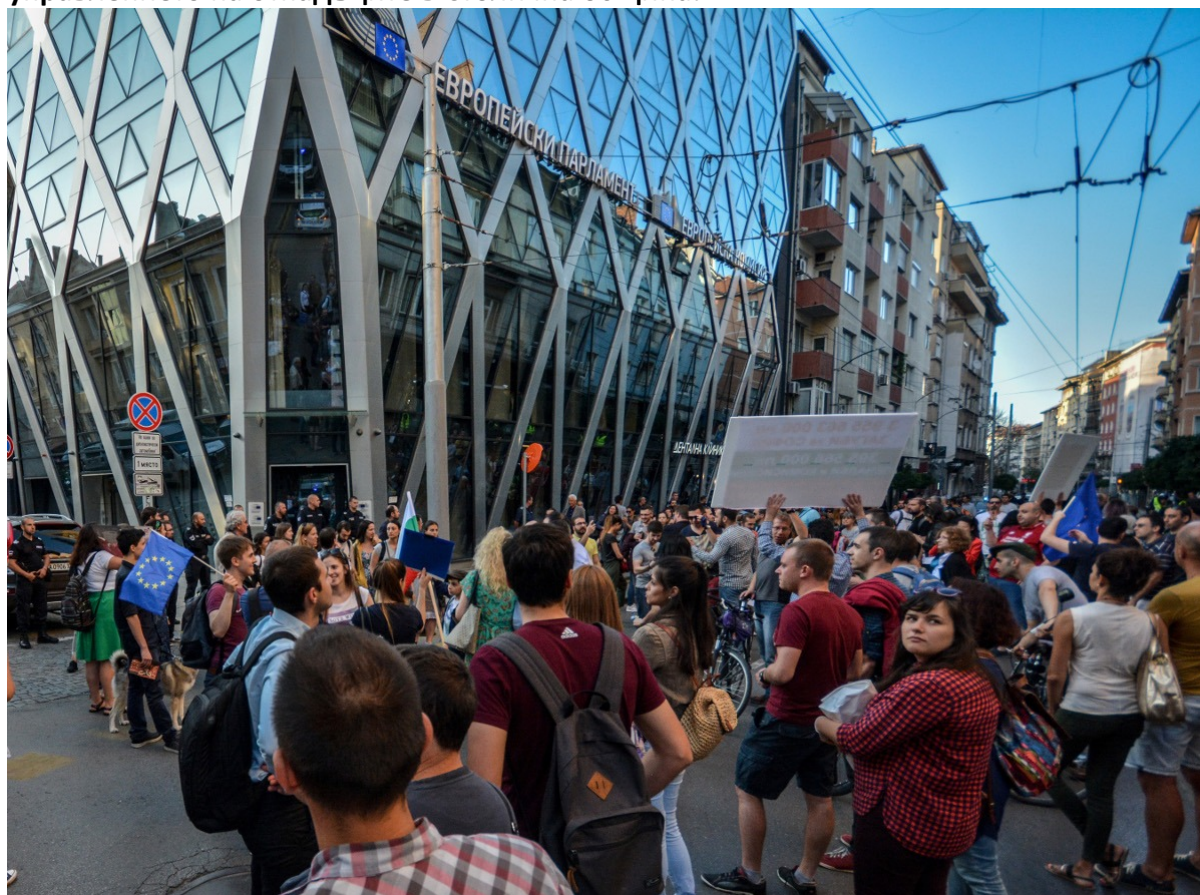
Кампания Свободни от пластмаса

През 2018 година се прие новата директива на ЕС, ограничаваща употребата на еднократната пластмаса. Като част от коалицията Rethink Plastic За Земята се включи активно в кампанията за гласуване на възможно най-строги мерки.

- Организирахме акция за 3 юли в Бургас с поставяне на 20 метровата риба от найлонови торбички на Грийнпийс заедно с доброволци
- На 31 октомври рибата беше сложена и пред НДК за втора фото акция;
- През октомври посетихме Брюксел и се срещнахме с български евродепутати преди гласуването в ЕП.
- Направихме онлайн петиция към МОСВ по темата, подписана от 1300 души за 7 дни.
- Над 50 медии отразиха кампанията

Кампания срещу инсталация за горене на отпадъци в София и алтернативна визия за управлението на отпадъците в Столична община:

- Силно популяризирахме и участвахме в общественото обсъждане за кредит от ЕИБ в размер на 67 милиона евро за инсталацията. 16 члена на Съвета на София гласуваха против.
- В края на май организирахме протест и около 700 жители на София се включиха.
- В началото на юни внесохме разработка на алтернативната ни визия за управление на отпадъците в София.
- Помогнахме в подготовката на писмо до Европейската инвестиционна банка, подписано от членове на Столичния общински съвет.
- Създаде се нова активна гражданска инициативна група срещу изгарянето на София - имаме много съвместни акции и писма до отговорни европейски и български институции, които критикуват проекта и предлагат приложими алтернативи.
- Заедно с ателие Трион представихме Арт-инсталация, която стоя няколко дни пред Народния театър. Подготвихме картички, които всеки гражданин можеше да изпраща към СО с послание, че не иска да се горят отпадъци, а иска повече разделно събиране.
- През декември излязохме с плакати по време на международна среща в София с участие на ЕК и ЕИБ.

Работа с общини:

- Създаде се Консултативен съвет за Нулеви отпадъци в Свиленград, които сами организираха 2 акции в града. Общината изготви първоначален план за действие за община с Нулеви отпадъци.

- -Направихме план за осъществяване на мляк пилотен проект на СО за разделно събиране на 300 домакинства в кв. Надежда, включително на хранителни отпадъци;

Zero Waste lifestyle

- 200 души присъстваха на презентацията на Bea Johnson в София, широко медийно отразяване.
- По време на Академията за устойчиво развитие и екологичен активизъм „За Земята” в Пловдив, 20 млади участници научиха в специална сесия на тема „Нулеви отпадъци” в теорията и практиката.
- Организирахме неформална половиндневна среща с групи, съставляващи бързоразвиващото се ZW движение в България, в което над 30 души споделиха своите истории и планове за 2019 г. За Земята координира онлайн комуникацията в групата, а базата вече съдържа 25 групи от различни перспективи за ZW - ремонтване и повторна употреба, компостиране, повишаване на осведомеността, безпластмасови решения и др.
- Участвахме в конференцията на За Земята относно перспективите на неформалния сектор за управление на отпадъците с над 70 участници от всички ключови сектори.

Кампания срещу горене на отпадъци в тец-ове

Заедно с Грийнпийс България следим възглицните централи, които горят или планират да изгарят отпадъци. Действията включват съдебни дела срещу разрешителни за горене и мобилизация на местните общности в Перник, Бобов дол, София, Сливен, Русе.

Чистене 2018 - 20 години!

През 2018 година кампанията за високопланинските почиствания имаше юбилей - 20 години. Отпразнувахме го в Пирин, като изнесохме над 4 тона отпадъци. Включиха се над 100 доброволци от цялата страна. За да съберем средства и да празнуваме юбилей, организирахме концерт в София с млади изпълнители, който събра 700 лв дарения.

В края на Чистенето в символична церемония предадохме щафетата за организиране на младите доброволци Стела, Ясмина, Валя и Стоян, които се заеха с Чистене 2019.

IV. Направление “Храна и земеделие”

През 2018 г. дейността на направление Храна и земеделие имаше три основни цели:

- Да информира обществото относно новите техники за производство на ГМО и опасността те да останат извън европейските и национални регулации;
- Да анализира и информира обществото относно опасните ефекти на търговското споразумение между Европейския съюз и Канада, познато като

СЕТА (ВИТС), както и да се опита да повлияе с това на решението на българското правителство относно подписването на споразумението.

- Да задълбочи проучванията си и да информира обществото относно процесът на свръх-концентрация на българското селско стопанство и на заграбване на земите (познато на англ. като land grabbing).

В началото на годината един от двата фокуса беше работата ни, свързана с търговското споразумение СЕТА. Публикувахме доклада [„Споразумението СЕТА. Пореден несполучлив опит да се примирят обществени ползи и икономически цели“](#), с който анализирахме икономическите, социалните и екологичните ефекти, които се очакват от споразумението между ЕС и Канада. Докладът беше представен на прес конференция в БТА, заедно с доклад по изготвеното от нас социологическо проучване за информираността и мнението на гражданите относно споразумението - [СЕТА: споразумението крие повече рискове, отколкото ползи](#). Темата беше отразена добре в медиите. На база на социологическото проучване изработихме и 4 инфографики, които ползвахме в социалните медии и други публикации.

През януари публикувахме Доклада [Концентрацията на земеделието в България. Необходимите реформи](#), с който анализирахме с дълбочина резултатите и движещите сили на проблема и отправяме препоръки за национални и европейски политики. По-късно представихме и [30-минутния документален филм „Заграбване на земята“](#), посветен на темата, в който представихме проблема през погледа на фермери и експерти. Към филмът беше изработен и [трейлър](#). Премиерата на филма беше на Конференция “Биологичното земеделие в България: повече иновации”, част от програмата на изложението Агра. Филмът и трейлърът бяха разпространени и в социалните мрежи и достигна до огромен брой хора.

През годината започнахме и информационната си кампания относно новите техники за производство на ГМО. Публикувахме няколко статии на уебсайта си и в социалните мрежи и разпространихме доклада [Нови техники за отглеждане. Какви са рисковете? Кои регламенти трябва да се прилагат за тях?](#). Също така публикувахме и по-леката за четене брошура [Стоп на новите ГМО!](#) Преведохме и публикувахме и кратката въздействаща [анимация](#) по темата. Включихме се и в Европейската конференция GMO-free regions, посветена на темата с кратка презентация.

Направление Храна и земеделие се включи и в Академия "За Земята" в Пловдив през февруари като единият модул беше по темите: чиста храна и справедливо земеделие - как да отглеждаме храната си, какво са хранителни кооперативи, фермерски пазари, ГМО и нашата връзка с тях?

V. Направление «Училища за устойчиво развитие и активизъм»

През 2018 година Академия За Земята тръгна на път с първа спирка Пловдив. Около 20 души преминаха курса от 6 модула и се запознаха с екипа на организацията и навлязоха в дълбочина в темите, по които работим. След края на Академията, групата продължи да се среща и да участват заедно в природозащитни дейности - в протестите за Пирин, кампания за запазване на пловдивските паркове и срещи с ученици по темата за намаляване на отпадъците.

VI. Направление «Въздух»

Дългосрочната цел на работата на За Земята е подобряването на качеството на въздуха в България. През 2018 основните ни цели бяха да:

- Подпомагаме местни групи и организации в различни градове на България борещи се за по-добро качество на въздуха;
- Развием допълнително вътрешния капацитет на екипа за изследване, анализиране и предлагане на мерки за подобряване на въздуха;
- Оказваме натиск върху институциите за предприемане на адекватни мерки за постигане нормите за качество на въздуха. Да участваме активно при приемането на политики и нормативни актове, свързани с темата;
- Развиваме партньорство с изследователи и университети за разработване на анализи и изследвания на качеството на въздуха.
- Разпространяваме информация, свързана със замърсяването на въздуха и възможните решения.

Екип Въздух проведе редица срещи и събития с активни граждани и организации в различни градове в страната: София, Нова Загора, Стара Загора, Перник и др. В Бургас, Варна и Пловдив бяха проведени като отворени събития под надслов „Искам да дишам! Дискусия за качеството на въздуха в (името на населеното място)“. В резултат на тях изградихме партньорски отношения с десетки граждани.

В София през април месец организирахме среща с други граждански организации и обсъждахме възможните форми на сътрудничество по работата свързана с качеството на въздуха. С някои от тях продължихме партньорството си.

През май месец проведохме уебинар с участието на Polish Smog Alert, движение от граждански инициативи за подобряване на качеството на въздуха в Полша. Основната цел беше да разберем повече за опита им за стартиране и организиране на движението им.

С цел да привлече внимание към проблемите с мръсния въздух За Земята организира и два флашмоба: на 02.02.2018 г. съвместно с група Чист въздух преди заседание на делото срещу Столична община и на 10.04.2018 г. съвместно с няколко екологични организации по време на срещата на министрите на околната среда в София. Също така подкрепихме два граждански протеста за чист въздух през декември 2018 г.

В стремежа си да повишим вътрешния капацитет на екипа, както и този на някои партньорски организации през 2018 г. организирахме три лекции с експерти от различни области, свързани с темата за качество на въздуха. Първата беше през юли т на тема числено моделиране на атмосферното замърсяване. Втората беше през декември на тема програми за качество на въздуха, инвентаризации, моделиране и сценарии. Третата бе през септември и беше свързана със здравните ефекти от замърсяването на въздуха. Последната беше отворена за всички и беше предавана на живо. С тези и други експерти имавме постоянен контакт и по други теми – организиране на събития, медийни участия и писане на анализи и доклади.

През годината За Земята проведе срещи и с различни институции. Например с представители на община Перник имаше срещи, свързани с разработването на програмата за качество на въздуха (ПКАВ) на общината. През септември се срещнахме и с екипа на Столична община, на която основен фокус беше стартирането на работата по ПКАВ 2021-2026 от тяхна страна, предстоящото реализиране на проекти за подмяна на стари уреди за битово отопление на твърдо гориво и др.

За Земята участва в процеса на разработване на Национална програма за качество на въздуха (НПКАВ) като подготви писмени препоръки, някои свързани с редица законови проблеми по темата. По-късно, в процеса на обществено обсъждане на програмата подадохме и детайлно становище.

За Земята участва активно и в процеса на изменение на Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ). Участвахме в няколко заседания на работните групи, срещнахме се с депутати, подготвихме и подадохме становища в различните фази на приемане на законопроекта. Някои от предложенията ни бяха приети, например за по-ясни правомощия на общините да налагат ограничения, свързани с транспорта и битовото отопление с твърди горива.

През годината активно търсехме данни и информация за въздуха от институциите чрез подаване на заявления за достъп до информация (ЗДОИ).

По две от заявленията по ЗДОИ заведохме дела заради отказите за достъп до информация, свързана с почасовите данни за замърсяване с ФПЧ10 от страна на Изпълнителна агенция по околна среда като едното дело беше спечелено. Въпреки решението на съда ИАОС повторно отказа информация и делата ще продължат и през 2019. Друго съдебно дело, което водихме беше срещу некачествената ПКАВ на община Пловдив, като и подпомогнахме юридически местен гражданин, който обжалва също програмата. За съжаление на нас ни беше отказано правото да сме жалбоподател,

включително и на последна инстанция. През 2018 г. след редица перипетии стартира и колективният иск на граждани и организации срещу Столична община за мръсния въздух. За Земята като част от Група за чист въздух взима активно участие с експертна и юридическа помощ. Колективният иск продължава и през 2019 г.

През септември 2018 г. по поръчка на За Земята беше извършено национално-представително социологическо проучване, свързано с битовото отопление на твърди горива и нагласите на гражданите за промяна. Резултатите бяха представени на редица събития и чрез медиите. В началото на 2019 г. публикувахме и доклад с анализ на данните [Какво мислят хората за отоплението с твърди горива? Резултати и изводи от национално представително проучване на За Земята.](#)

През 2018 г. публикувахме и два други доклада, свързани със замърсяването от битовото отопление [Зони с ниски емисии за битово отопление](#) и [Филтър за всеки комин?](#)

През годината За Земята имаше активна комуникация по темата за въздуха. В резултат на това имаше над 50 материала с наше участие в телевизии, радиа, печатни и онлайн медии. Публикувахме над 40 публикации в социалните медии и около 10 публикации на нашия уебсайт.

VII. Управление на ЕС “За Земята”

1. Финансов отчет

2. Вътрешна организация на екипа на “За Земята”